

Czwartek, 9 października 2008 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

Zaostrzenie walki z pracą niezgłoszoną

P6_TA(2008)0466

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 października 2008 r. w sprawie zaostrzenia walki z pracą niezgłoszoną (2008/2035(INI))

(2010/C 9 E/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 24 października 2007 r. zatytułowany „Zaostrzenie walki z pracą niezgłoszoną” (COM(2007)0628),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 21 września 2000 r. w sprawie komunikatu Komisji dotyczącego pracy niezgłoszonej ⁽¹⁾,
- uwzględniając rezolucję Rady i przedstawicieli państw członkowskich, przyjętą na szczycie Rady z dnia 22 kwietnia 1999 r., w sprawie kodeksu postępowania w zakresie skuteczniejszej współpracy między administracjami publicznymi państw członkowskich w walce z nadużyciami świadczeń i składek społecznych na szczeblu międzynarodowym i z pracą niezgłoszoną, jak również czasowego międzynarodowego udostępnienia pracowników ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Rady 1999/85/WE z dnia 22 października 1999 r. zmieniającą dyrektywę 77/388/EWG w odniesieniu do możliwości stosowania na zasadzie eksperymentu obniżonej stawki podatku VAT od usług pracochłonnych ⁽³⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 stycznia 2003 r. zatytułowany „Przyszłość Europejskiej Strategii Zatrudnienia (ESZ) Strategia na rzecz pełnego zatrudnienia i lepszych miejsc pracy dla wszystkich” (COM(2003)0006),
- uwzględniając decyzje Rady 2003/578/WE ⁽⁴⁾ i 2005/600/WE ⁽⁵⁾ z dni 22 lipca 2003 r. i 12 lipca 2005 r. w sprawie wytycznych dla polityk zatrudnienia państw członkowskich, a w szczególności wytyczne nr 9 i nr 21,

⁽¹⁾ Dz.U. C 146 z 17.5.2001, s. 102.⁽²⁾ Dz.U. C 125 z 6.5.1999, s. 1.⁽³⁾ Dz.U. L 277 z 28.10.1999, s. 34.⁽⁴⁾ Dz.U. L 197 z 5.8.2003, s. 13.⁽⁵⁾ Dz.U. L 205 z 6.8.2005, s. 21.

Czwartek, 9 października 2008 r.

- uwzględniając rezolucję Rady w sprawie przekształcania pracy niezgłoszonej w legalne zatrudnienie ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 25 stycznia 2006 r. przygotowany na wiosenny szczyt Rady Europejskiej zatytułowany „Czas wrzucić wyższy bieg — nowe partnerstwo na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” (COM(2006)0030),
- uwzględniając decyzję Rady 2006/702/WE z dnia 6 października 2006 r. w sprawie strategicznych wytycznych Wspólnoty dla spójności ⁽²⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 8 lutego 2006 r. zatytułowany „Sprawozdanie z funkcjonowania ustaleń przejściowych określonych w Traktacie o przystąpieniu z 2003 r. (w okresie od dnia 1 maja 2004 r. do dnia 30 kwietnia 2006 r.)” (COM(2006)0048),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 23 maja 2007 r. w sprawie upowszechniania godnej pracy dla wszystkich ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 lipca 2007 r. w sprawie modernizacji prawa pracy w celu sprostania wyzwaniom XXI wieku ⁽⁴⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 26 października 2006 r. w sprawie stosowania dyrektywy 96/71/WE dotyczącej delegowania pracowników ⁽⁵⁾,
- uwzględniając wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującej kary dla pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium UE (COM(2007)0249),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 29 listopada 2007 r. w sprawie wspólnych zasad wdrażania modelu „flexicurity” ⁽⁶⁾,
- uwzględniając Komunikat Komisji z dnia 24 października 2007 r. w sprawie wyników publicznych konsultacji w sprawie zielonej księgi Komisji zatytułowanej „Modernizacja prawa pracy w celu sprostania wyzwaniom XXI wieku” (COM(2007)0627),
- uwzględniając zintegrowane wytyczne w sprawie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia (2008-2010) (COM(2007)0803),
- uwzględniając agendę Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) w sprawie godziwej pracy,
- uwzględniając podstawowe normy w dziedzinie pracy ustanowione przez MOP, konwencje i zalecenia MOP dotyczące administracji pracy i inspekcji pracy, które stanowią punkt odniesienia, na poziomie międzynarodowym, w dążeniu do zagwarantowania stosowania przepisów prawnych w zakresie warunków pracy i ochrony pracowników,
- uwzględniając konwencję MOP nr 143 dotyczącą pracowników migrujących (1975) i postanowienia uzupełniające MOP w sprawie pracowników migrujących, które przewidują przyjęcie wszelkich koniecznych i stosownych środków, aby wyeliminować nielegalną imigrację mającą na celu znalezienie pracy oraz nielegalną pracę imigrantów, jak również uwzględniając przepisy wykonawcze do sankcji administracyjnych, cywilnych i karnych w dziedzinie nielegalnej pracy imigrantów,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 22 grudnia 1995 r. w sprawie harmonizacji narzędzi walki z nielegalną imigracją i nielegalną pracą ⁽⁷⁾,
- uwzględniając zalecenie Rady z dnia 27 września 1996 r. w sprawie walki z nielegalną pracą obywateli państw trzecich ⁽⁸⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 260 z 29.10.2003, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. L 291 z 21.10.2006, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. C 102 E z 24.4.2008, s. 321.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 175 E z 10.7.2008, s. 401.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 313 E z 20.12.2006, s. 452.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte, P6_TA(2007)0574.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 5 z 10.1.1996, s. 1.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 304 z 14.10.1996, s. 1.

Czwartek, 9 października 2008 r.

- uwzględniając wnioski z nieformalnego spotkania ministrów ds. zatrudnienia i spraw socjalnych w Berlinie w dniach 18-20 stycznia 2007 r. w sprawie „dobrej pracy”,
 - uwzględniając sprawozdanie Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (EURO-FOUND) dotyczące walki z pracą na czarno w Unii Europejskiej ⁽¹⁾,
 - uwzględniając art. 136 i 145 traktatu WE,
 - uwzględniając art. 45 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych oraz opinie Komisji Gospodarczej i Monetarnej, Komisji Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych i Komisji Praw Kobiet i Równouprawnienia (A6-0365/2008),
- A. mając na uwadze, że praca niezgłoszona jest zjawiskiem złożonym, które wciąż się nasila w kilku państwach członkowskich, gdyż wpływają na nie liczne czynniki gospodarcze, społeczne, instytucyjne, regulacyjne i kulturowe,
- B. mając na uwadze, że praca niezgłoszona jest szczególnie niepokojącą i utrzymującą się cechą europejskich rynków pracy, która może mieć negatywne skutki dla europejskiego modelu społecznego, poprzez utrudnianie realizacji nastawionej na wzrost polityki gospodarczej, budżetowej i społecznej; i że jest ona również odpowiedzialna za zakłócenia konkurencji na rynku wewnętrznym, bowiem prowadzi do powstania nieuczciwej konkurencji w stosunku do innych państw i przedsiębiorstw,
- C. mając na uwadze, że praca niezgłoszona jest najważniejszym czynnikiem leżącym u podstaw dumpingu socjalnego, a tym samym jednym z kluczowych zagadnień w perspektywie modernizacji wspólnotowego prawa pracy,
- D. mając na uwadze, że praca bez ubezpieczenia prowadzi do nieuczciwej konkurencji między pracownikami ubezpieczonymi a pracownikami nieubezpieczonymi, co skutkuje dalszym osłabieniem praw pracowniczych,
- E. mając na uwadze, że sektory najbardziej dotknięte problemem pracy niezgłoszonej to sektory o wysokim stopniu wykorzystania siły roboczej, takie jak rolnictwo, budownictwo, usługi domowe, hotelarstwo i gastronomia, które charakteryzuje niepewność zatrudnienia i niedogodne warunki płacowe,
- F. mając na uwadze, że pracy niezgłoszonej sprzyja również reorganizacja przedsiębiorstw, przekształcanych w sieci podwykonawców, co prowadzi do wzrostu liczby pracowników samozatrudnionych, niejednokrotnie nierejestrowanych,
- G. mając na uwadze, że pracy niezgłoszonej sprzyjają również wysoki poziom bezrobocia, ubóstwo, jak również zatrudnienie tymczasowe i niepewność zatrudnienia, ponieważ w takiej sytuacji pracownicy zmuszeni są zrezygnować z ubezpieczenia lub innych świadczeń,
- H. mając na uwadze, że może istnieć związek pomiędzy nielegalną imigracją i niezgłoszoną pracą; uważa, że jest to kolejny argument przemawiający za koniecznością dalszej pracy państw członkowskich i Komisji nad wspólnym podejściem do imigracji i nad możliwością otwarcia bardziej legalnych dróg migracji do Unii dla chętnych do pracy obywatelki państw trzecich;
- I. mając na uwadze, że imigranci lub przynajmniej ci imigrujący nielegalnie, są bardziej skłonni do podjęcia pracy niezgłoszonej i do pracy w złych warunkach,
- J. mając na uwadze, że zatrudnieni nielegalnie pracownicy z państw trzecich narażeni są na dodatkowe ryzyko, ponieważ w przypadku zatrzymania grozi im wydalenie do państwa pochodzenia,

(1) <http://www.eurofound.europa.eu/pubdocs/2008/13/en/1/ef0813en.pdf>.

Czwartek, 9 października 2008 r.

- K. mając na uwadze, że wiele państw członkowskich boryka się z ciągłym brakiem pracowników zdolnych i chętnych do podjęcia określonej, często niewymagającej kwalifikacji pracy, na przykład w sektorze rolnictwa i ogrodnictwa,
- L. mając na uwadze, że osoby wykonujące prace domowe często wykonują pracę niezgłoszoną oraz że są to głównie pracujący imigranci, z których wielu nie ma uregulowanej sytuacji prawej i niektórzy z nich padają ofiarą wyzysku, handlu ludźmi i przymusowej pracy,
- M. mając na uwadze, że praca niezgłoszona nie jest uwzględniana w bazie podatkowej i podważa finansowanie i repartycję ochrony socjalnej i usług publicznych, ograniczając również zdolność państw członkowskich do rozszerzenia zakresu usług socjalnych,
- N. mając na uwadze, że praca niezgłoszona pozbawia fundusze ubezpieczeniowe wartościowych źródeł dochodu,
- O. mając na uwadze, że osoby wykonujące pracę niezgłoszoną nie są objęci ubezpieczeniem społecznym, zdrowotnym i wypadkowym, przez co są narażeni na duże ryzyko i straty finansowe,
- P. mając na uwadze, że w przypadku pracy niezgłoszonej nie można sprawdzić, czy w miejscu pracy stosuje się niezbędne zasady BHP, co wiąże się z dużym ryzykiem dla zdrowia pracowników oraz możliwością uniknięcia odpowiedzialności przez pracodawcę,
- Q. mając na uwadze, że skuteczna walka z pracą na czarno wymaga wzmocnienia mechanizmów nadzoru i kar, dokonanego poprzez zapewnienie skoordynowanej interwencji inspektoratów pracy, organów podatkowych i partnerów społecznych,
- R. mając na uwadze, że praca niezgłoszona negatywnie wpływa na wszystkie filary strategii lizbońskiej: pełne zatrudnienie, jakość i wydajność pracy, spójność społeczną;
1. z zadowoleniem przyjmuje podejście Komisji i wzywa również do wznowienia walki z niezgłoszoną pracą i tzw. szarą strefą, które w różnym stopniu w poszczególnych państwach członkowskich szkodzą gospodarce, pozbawiają pracowników ochrony, szkodzą konsumentom, zmniejszają wpływy z podatków i prowadzą do nieuczciwej konkurencji między przedsiębiorstwami;
 2. wyraża głębokie zaniepokojenie rozmiarami zjawiska pracy niezgłoszonej, która w niektórych państwach członkowskich stanowi, a nawet przekracza 20 % PKB;
 3. wzywa państwa członkowskie do rozważenia możliwości zwiększenia zachęt do podejmowania legalnej pracy, które mogą obejmować zwiększenie podstawy wolnej od opodatkowania oraz w odniesieniu do pracodawców zmniejszenia kosztów pozapłacowych związanych z legalnym zatrudnieniem;
 4. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji, według której praca niezgłoszona jest jednym z priorytetów politycznych Unii i jako taka wymaga zasadniczych działań na szczeblu wspólnotowym i krajowym;
 5. zachęca państwa członkowskie do dalszych reform systemu podatkowego i opieki społecznej, a tym samym zmniejszenia obciążenia opodatkowaniem siły roboczej;
 6. stwierdza jednak, że z trudnością przychodzi przełożenie wspólnotowych wytycznych politycznych wyznaczonych w dziedzinie pracy niezgłoszonej na wyraźnie określone instrumenty prawno-instytucjonalne, które mogłyby przerodzić się w konkretne przepisy przyjęte w poszczególnych państwach członkowskich;
 7. zauważa znaczną nierównowagę między narzędziami, którymi Wspólnota dysponuje w celu wdrażania polityki na rzecz pracy wysokiej jakości a narzędziami służącymi do wdrażania polityk mających na celu zagwarantowanie wolności rynkowej;
 8. uważa, że walka z pracą na czarno powinna opierać się na kompleksowej strategii uwzględniającej aspekty dotyczące zarówno nadzoru i kontroli, jak również systemu gospodarczo-instytucjonalnego oraz rozwoju sektorowego i terytorialnego i przewidującej wiele zintegrowanych poziomów działania oraz zaangażowanie wszystkich podmiotów (administracji publicznej, partnerów społecznych, przedsiębiorstw i pracowników);

Czwartek, 9 października 2008 r.

9. odnotowuje współzależność istniejącą między opóźnieniami w rozwoju gospodarczo-produkcyjnym a rozprzestrzenianiem się pracy na czarno; uważa, że należy włączyć walkę z pracą niezgłoszoną do polityk gospodarczych i polityk zatrudnienia strategii lizbońskiej; jest ponadto zdania, że dla zapewnienia skuteczności i pozytywnych wyników strategii przeciwdziałania pracy niezgłoszonej konieczne jest prowadzenie dokładnych analiz dotyczących wyznaczników makroekonomicznych i relacji zachodzących pomiędzy rynkami, modelami produkcyjnymi i stopniem rozprzestrzeniania się tego zjawiska;
10. występuje w związku z tym o większą operatywność i skuteczność wspólnotowych działań w walce z pracą niezgłoszoną, aby modernizacja prawa pracy w Europie nie pozostała pojęciem czysto teoretycznym, lecz przełożyła się na skuteczne polityki jakości oraz aby doprowadzić do sytuacji, w której poprawa jakości miejsc pracy zostanie osiągnięta zgodnie z celem „dobrej pracy”;
11. uważa, że wyeliminowanie pracy niezgłoszonej zależy w dużym stopniu od skuteczności standardów pracy oraz uregulowań w zakresie podatków i ochrony socjalnej, sugerujących potrzebę przeznaczenia większych zasobów przez organy krajowe odpowiedzialne za te kwestie oraz podjęcie działań przez te organy, a także poprawę ich koordynacji oraz przepływu informacji między nimi;
12. wzywa do opracowania strategii na rzecz walki z niezgłoszoną pracą w oparciu o silną i skuteczną koordynację i współpracę administracyjną pomiędzy rządowymi organami egzekwowania prawa, inspekcjami pracy i partnerami społecznymi, organami opieki społecznej i władzami podatkowymi;
13. podkreśla, że w krajowych systemach prawnych występują różne definicje pracy niezgłoszonej i że wspólna dla wszystkich państw członkowskich definicja doprowadziłaby do wyeliminowania niepewności związanych ze statystyczną rejestracją tego zjawiska; zauważa w tym kontekście, że definicja użyta w sprawozdaniu Komisji, która rozróżnia działalność legalną i nielegalną, może zostać wykorzystana jako punkt wyjścia, pamiętając jednak, że zasięg zjawiska jest jakościowo i ilościowo różny w poszczególnych państwach;
14. zauważa, że narzędzia wykorzystywane w walce z pracą niezgłoszoną doprowadzą do przejrzystości również w odniesieniu do nieprawidłowości w ramach zgłaszanych stosunków pracy regulowanych legalnymi umowami;
15. wzywa państwa członkowskie do skuteczniejszego egzekwowania obowiązujących przepisów prawa pracy i norm pracy w celu zwalczania pracy niezgłoszonej; uważa, że Unia powinna odgrywać większą rolę we wspieraniu większej i ściślejszej współpracy i koordynacji pomiędzy krajowymi inspekcjami pracy i spraw socjalnych;
16. zauważa, że likwidacja szarej strefy w gospodarce nie jest możliwa bez wdrożenia odpowiednich mechanizmów zachęt; jest zdania, że państwa członkowskie powinny informować, w kontekście lizbońskiej tablicy wyników, jakie osiągnięcia zostały poczynione w następstwie zmniejszenia szarej strefy;
17. zwraca się do Komisji o przedstawienie propozycji dotyczących opracowania ogólnie przyjętych metod pomiaru pracy niezgłoszonej, opartych na tabelach danych z podziałem na płeć i sektor, z uwagi na znaczenie różnic w udziale kobiet i mężczyzn w licznych sektorach pracy niezgłoszonej oraz pośredni wpływ na rozbieżność płac między kobietami a mężczyznami;
18. zwraca uwagę na potrzebę utworzenia na szczeblu wspólnotowym, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, platformy służącej do gromadzenia niezbędnych informacji w celu stworzenia wiarygodnej bazy danych na temat pracy niezgłoszonej w Unii, przy równoczesnym uwzględnieniu wymiaru płci, a zwłaszcza sytuacji kobiet;
19. podkreśla, że kobiety nie są nadreprezentowane w pracy niezgłoszonej, jednakże w niektórych „typowo kobiecych” sektorach zatrudnienia — takich jak usługi domowe, hotelarstwo, gastronomia, opieka zdrowotna — charakteryzujących się słabszym lub zerowym poziomem kwalifikacji, bezpieczeństwa zatrudnienia, wynagrodzenia i osłony socjalnej kobiety są liczniej reprezentowane niż mężczyźni, wskutek czego często znajdują się w sytuacji szczególnego narażenia;

Czwartek, 9 października 2008 r.

20. zwraca się do Komisji o rozważenie możliwości utworzenia bazy danych zawierającej różne podejścia i metodologie wykorzystywane przez państwa członkowskie do pomiaru zjawiska niezgłoszonej pracy w celu wspierania wymiany najlepszych praktyk i transferu wiedzy oraz oceny wykonalności i możliwości przeniesienia przyjętych środków;
21. zwraca się do Komisji o opracowanie polityk przewidujących zarówno środki ogólne, jak i środki sektorowe w zakresie przeciwdziałania pracy niezgłoszonej przy pełnym zaangażowaniu partnerów społecznych i ze szczególnym naciskiem na sektory najbardziej dotknięte zjawiskiem, takie jak sektor hotelarski i restauracyjny, rolnictwo, usługi domowe i budownictwo; zwraca uwagę Komisji i państw członkowskich na szczególną sytuację sektora domowych usług opiekuńczych, który cechuje wysoka koncentracja kobiet będących obywatelkami krajów trzecich i niejednokrotnie przebywających na terenie Unii nielegalnie;
22. stwierdza, że zjawisku pracy niezgłoszonej można zapobiec poprzez wzajemne uznanie krajowych standardów i warunków ochrony pracy w ramach dwu- i trójstronnych porozumień między państwami członkowskimi a stronami układów zbiorowych, wspierane przez współpracę partnerów społecznych i wymianę informacji między nimi;
23. wzywa państwa członkowskie do zmniejszenia ekonomicznej atrakcyjności pracy niezgłoszonej poprzez zapewnienie, aby funkcjonujące w nich systemy podatkowe i ochrony socjalnej były jak najprostsze, jak najbardziej przejrzyste i dostępne, z efektywnymi politykami na rzecz tworzenia większej ilości i lepszych miejsc pracy;
24. wzywa Komisję, by zaproponowała państwom członkowskim ramowy statut dla małżonków lub członków rodziny pomagających prowadzić działalność w przedsiębiorstwach rodzinnych, który doprowadziłby do ich obowiązkowego objęcia systemem ubezpieczeń społecznych, do czego wezwał Parlament Europejski w swojej rezolucji z dnia 21 lutego 1997 r. w sprawie sytuacji małżonków pomagających pracownikom samodzielnie prowadzących działalność gospodarczą ⁽¹⁾;
25. podkreśla, że funkcjonująca rodzina jest już sama w sobie przedsiębiorstwem rodzinnym i że należałoby wziąć pod uwagę uznanie takiej nietypowej pracy w zakresie organizacji życia rodzinnego i jej włączenie do systemu ubezpieczeń społecznych;
26. uważa, że konieczne jest zintegrowanie przez państwa członkowskie wszelkich reform polityki gospodarczej oraz systemu podatkowego i ochrony socjalnej w państwach członkowskich oraz uwzględnienie w nich głównych przyczyn niezgłoszonej pracy;
27. zwraca się do państw członkowskich o zaoferowanie istotnych zachęt osobom, które zobowiążą się do przekształcenia pracy niezgłoszonej w działalność formalną oraz uważa, że wykorzystanie nietypowych umów o pracę może w tym kontekście przyczynić się z jednej strony do likwidacji nielegalnego zatrudnienia, a z drugiej strony do zwiększenia stabilności pracy;
28. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia surowych kar dla pracodawców, którzy pomimo proponowanych zachęt nadal korzystają z pracy niezgłoszonej;
29. zachęca państwa członkowskie do wykorzystywania w ramach strategii politycznych dostępnych narzędzi łączących w sobie zarówno działania zapobiegawcze, jak i sankcje mające na celu przekształcenie pracy niezgłoszonej w pełnoprawne zatrudnienie, a także do koordynowania w miarę możliwości wykorzystywania wspomnianych narzędzi w celu osiągnięcia większej spójności na całym rynku wewnętrznym;
30. zauważa istotną rolę, jaką odgrywają partnerzy społeczni w wielu państwach członkowskich w zakresie zwalczania niezgłoszonej pracy oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do udzielenia większego wsparcia organizacjom pracodawców i związkom zawodowym oraz do zachęcenia ich do tej walki; z niepokojem zauważa, że pracownicy wykonujący niezgłoszoną pracę często dowiadują się, że nie są objęci ochroną podstawowych przepisów o zdrowiu i bezpieczeństwie, nie podlegają przepisom o minimalnym wynagrodzeniu i odmawia im się możliwości wstąpienia do związków zawodowych; wzywa w szczególności do lepszego egzekwowania obowiązujących przepisów dotyczących minimalnego wynagrodzenia w poszczególnych państwach członkowskich oraz zwraca się do tych państw członkowskich, w których nie obowiązuje obecnie minimalne godzinne wynagrodzenie o rozważenie jego wprowadzenia drogą negocjacji z partnerami społecznymi i zgodnie z krajowymi praktykami;

(1) Dz.U. C 85 z 17.3.1997, s. 186.

Czwartek, 9 października 2008 r.

31. wzywa, w oparciu o doświadczenia niektórych państw członkowskich, do rozważenia i promowania, w porozumieniu z partnerami społecznymi na właściwym szczeblu, nowych środków w zakresie legalnej pracy, aby pozwolić osobom prowadzącym działalność niezgłoszoną na jej zalegalizowanie zgodnie z najlepszymi bieżącymi praktykami regulacyjnymi, które okazały się skuteczne;
32. zwraca uwagę na istniejący w Belgii, Niemczech i we Francji system bonów usługowych, w ramach których gospodarstwa domowe mogą nabywać tańsze usługi domowe przy jednoczesnym zapewnieniu, że składki na ubezpieczenie społeczne i podatki będą odprowadzane za pośrednictwem tego bonu;
33. jest zdecydowanie zdania, że legalizacja stosunków pracy na czarno musi zawsze obejmować również obowiązek opłacania składek ubezpieczeniowych, przy czym państwa członkowskie mogą podjąć kroki ułatwiające dokonanie niezbędnych płatności przez pracodawców;
34. zwraca się do państw członkowskich o rozważenie podejścia „sektorowego” przy podejmowaniu działań politycznych z zakresu regulowania pracy niezgłoszonej;
35. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Komisji dotyczącą postawienia przed Trybunałem Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich tych państw członkowskich, które dotychczas nie wprowadziły do swojego ustawodawstwa automatycznego uznawania kwalifikacji uzyskanych w nowych państwach członkowskich; wzywa państwa członkowskie do bezzwłocznego wypełnienia spoczywających na nich obowiązków;
36. zwraca się do państw członkowskich, które zastosowały okresy przejściowe w odniesieniu do swobody przepływu pracowników w Unii o otwarciu ich rynków pracy dla pracowników z wszystkich nowych państw członkowskich, ze względu na fakt, że ograniczenia, nawet częściowe, w dostępie do rynku pracy nie tylko są sprzeczne z fundamentalnymi zasadami Unii i duchem europejskim, lecz przede wszystkim wiążą się ze wzrostem liczby przypadków wykonywania pracy niezgłoszonej i zachwianiem równowagi terytorialnej; w związku z tym uważa, że niezbędne jest wprowadzenie zasady równych praw pracowniczych oraz przeciwdziałania nieuczciwej konkurencji i dumpingowi społecznemu;
37. zauważa, iż niezgłoszenie zatrudnienia w przypadku pracowników korzystających z prawa do swobodnego przepływu pracowników może być wynikiem nieznajomości przepisów, dlatego też wzywa państwa członkowskie do prowadzenia kampanii społecznych mających na celu podniesienie świadomości na ten temat wśród pracowników i pracodawców;
38. jest zdania, że uproszczenie procedur lub zmniejszenie obciążeń administracyjnych, zwłaszcza w stosunku do małych i średnich przedsiębiorstw, ograniczyłyby liczbę przypadków wykonywania pracy niezgłoszonej i wsparło działalność gospodarczą w Unii;
39. zwraca się do właściwych władz krajowych o zachęcanie do korzystania z systemu elektronicznego zarządzania i rejestracji online oraz do wymiany dobrych praktyk w celu zmniejszenia kosztów i trudności związanych z rejestracją i procedurami administracyjnymi obejmującymi przedsiębiorców, w szczególności zaś przedsiębiorstwa małe i średnie, na przykład poprzez zmniejszenie liczby formularzy podatkowych poprzez korzystanie z systemu jednorazowego wprowadzania danych, jednego druku zapłaty i punktów kompleksowej obsługi;
40. uważa, że konieczne jest stworzenie skutecznych mechanizmów kontroli i sankcji na miejscu oraz zapewnienie państwom członkowskim wystarczającego pola do działania, aby ograniczyć rozmiar zjawiska pracy niezgłoszonej;
41. uważa za konieczne obciążenie firm-zleceniobiorców współodpowiedzialnością za ewentualne nieprawidłowości w opłacaniu składek ubezpieczeniowych przez firmy podwykonawcze, z którym są powiązane na mocy bezpośredniego porozumienia o podwykonawstwo;
42. podkreśla, że znaczna ilość przypadków pracy niezgłoszonej w ramach łańcucha podwykonawców mogłaby ulec zmniejszeniu dzięki systemowi przepisów krajowych zobowiązujących zleceniodawców i wykonawców do odpowiedzialnego i uczciwego działania;
43. wzywa państwa członkowskie, partnerów społecznych i inne najważniejsze podmioty na rynku pracy do zachęcania do mechanizmu odpowiedzialności społecznej przedsiębiorstw (OSP) i innych tego typu podejść w walce z niezgłoszoną pracą;

Czwartek, 9 października 2008 r.

44. wzywa państwa członkowskie do wykorzystania innowacyjnych metod opartych na wskaźnikach i wartościach orientacyjnych właściwych dla poszczególnych sektorów działalności w celu przeciwdziałania niezgłoszonej pracy i erozji wpływów z podatków; wzywa Komisję do wsparcia wymiany najlepszych praktyk pomiędzy państwami członkowskimi przy zwalczaniu nielegalnej pracy;

45. przypomina, że polityka, która ogranicza się do stosowania kar, a której nie towarzyszy lepsza koordynacja między państwami członkowskimi mogłaby doprowadzić do skupienia pracy niezgłoszonej w państwach o słabszej strukturze i gospodarkach o mniejszych uregulowaniach prawnych;

46. zdecydowanie opowiada się za zawarciem na poziomie regionalnym, krajowym i lokalnym porozumień dotyczących stopniowych i sektorowych działań w zakresie walki ze zjawiskiem nielegalnej pracy i zachęcających do podjęcia środków służących powstaniu skutecznych rozwiązań dla dobra całego społeczeństwa;

47. zwraca się w związku z tym do Komisji, aby zaproponowała państwom członkowskim oraz podmiotom społecznym i gospodarczym zaangażowanym w walkę z pracą niezgłoszoną „pakt na rzecz wychodzenia z szarej strefy”, zmierzający do stopniowej legalizacji niezgłoszonej działalności; uważa, że taki pakt powinien mieć postać ograniczonego okresu przejściowego, w czasie którego nie stosowano by kar, lecz po upływie którego w życie wprowadzone zostałyby mechanizmy zaostrzenia systemu kar;

48. występuje o wzmoczenie działań w przypadku każdego przedsiębiorstwa zatrudniającego pracowników na czarno, niezależnie od miejsca, gdzie prowadzi ono działalność i zauważa, że decyzja ramowa Rady 2005/214/WSiSW z dnia 24 lutego 2005 r. w sprawie stosowania zasady wzajemnego uznawania do kar o charakterze pieniężnym⁽¹⁾ mogłaby wpłynąć na poprawę sytuacji;

49. wzywa do ściślejszego i skuteczniejszego przestrzegania prawa pracy i norm obowiązujących w dziedzinie pracy jako jednego ze środków promowania programu dobrej pracy i stosowania prawa wspólnotowego, a w szczególności dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 96/71/WE z dnia 16 grudnia 1996 r. dotyczącej delegowania pracowników w ramach świadczenia usług⁽²⁾, od pierwszego dnia oddelegowania, poprzez odpowiednią interpretację tejże dyrektywy, zmierzającą do odwrócenia obecnych tendencji interpretacyjnych, które dążą do niwelacji traktowania pracowników idącej w kierunku standardów minimalnych;

50. zachęca Komisję do dokonania przeglądu dyrektywy 96/71/WE, a w szczególności do nasilenia współpracy administracyjnej i wymiany informacji między właściwymi organami krajowymi (inspektoratami pracy, organami skarbowymi i zakładami ubezpieczeń społecznych) w celu zapobieżenia niezgłoszonej pracy i zaradzeniu temu zjawisku;

51. opowiada się za bliższymi powiązaniem między krajowymi inspektoratami pracy i środkami zachęcającymi do wymiany najlepszych praktyk na szczeblu wspólnotowym w odpowiedzi na zjawisko pracy niezgłoszonej;

52. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia surowszych procedur inspekcyjnych i ściślejszych kontroli, które w wielu krajach stały się bardziej liberalne;

53. wyraża nadzieję, że Unia będzie mogła odgrywać większą rolę w promowaniu sprawniejszej i ściślejszej współpracy i koordynacji inspektoratów pracy, poprzez jak najlepsze wykorzystanie zasobów finansowych i technologicznych jednostek inspekcyjnych, poprzez intensyfikację działań umożliwiających współpracę między inspektoratami pracy oraz poprzez opracowanie systemów ICT, które byłyby przez nie współużytkowane, zgodnie z przepisami o ochronie danych osobowych; w tym kontekście zwraca się do Komisji o przygotowanie studium wykonalności dotyczące stworzenia swego rodzaju wspólnotowej struktury współpracy transgranicznej, która połączyłaby wysiłki podejmowane przez państwa członkowskie w ramach walki z pracą niezgłoszoną;

54. występuje o wzmoczenie współpracy i wymiany informacji między państwami członkowskimi w celu zbadania zjawiska pracy niezgłoszonej, przy wskazaniu wyników uzyskanych, jak również nieoczekiwanych;

⁽¹⁾ Dz.U. L 76 z 22.3.2005, s. 16.

⁽²⁾ Dz.U. L 18 z 21.1.1997, s. 1.

Czwartek, 9 października 2008 r.

55. zachęca Komisję do rozważenia, czy systemy wprowadzone przez dyrektywę 2006/123/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie usług na rynku wewnętrznym ⁽¹⁾, w tym pojedyncze punkty kontaktowe, byłyby przydatne i właściwe z punktu widzenia celu walki z pracą niezgłoszoną;
56. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie komitetu wysokiego szczebla mającego za zadanie udzielanie państwom członkowskim wsparcia w wyodrębnianiu i wymianie dobrych praktyk w zakresie kontroli i ulepszenia prawodawstwa w odniesieniu do pracowników oddelegowanych;
57. opowiada się za bardziej zdecydowaną reakcją na zjawisko pracy bez ubezpieczenia oraz środkami zachęcającymi do współpracy i wymiany poglądów i najlepszych praktyk przez związki zawodowe w UE;
58. jest zdania, że konieczne jest położenie nacisku na uświadomienie pracodawcom, pracownikom, potencjalnym użytkownikom pracy niezgłoszonej oraz wszystkim organizacjom społecznym zagrożeń i kosztów związanych z pracą niezgłoszonej oraz korzyści płynących z jej eliminacji i zalegalizowania pracy;
59. wzywa Komisję i państwa członkowskie do uruchomienia skierowanej do pracodawców i pracowników kampanii informacyjnej mającej na celu zwrócenie uwagi na obowiązujące minimalne wspólnotowe wymogi i przepisy oraz na negatywne skutki pracy niezgłoszonej dla finansów publicznych, krajowych systemów opieki społecznej, finansów publicznych, uczciwej konkurencji, wyników gospodarczych, jak i dla samych pracowników;
60. występuje o nieustanne prowadzenie kampanii przeciwdziałania pracy niezgłoszonej w połączeniu z inicjatywami w zakresie informacji i podnoszenia świadomości, na szczeblu wspólnotowym, krajowym i lokalnym, z udziałem partnerów społecznych, organizacji publicznych, izb handlowych, biur pośrednictwa pracy, szkół, rad miejskich oraz różnych systemów kontroli i kar;
61. uważa, że takie stałe kampanie powinny towarzyszyć różnym środkom przyjmowanym w celu krzewienia kultury legalności i promowania pracy wysokiej jakości oraz kultury legalności przedsiębiorstw, a także wzywa państwa członkowskie, właściwe władze krajowe i struktury społeczeństwa obywatelskiego do połączenia wysiłków i wprowadzenia atmosfery braku tolerancji wobec niezgłoszonej pracy oraz spowodowanie zmiany jej postrzegania przez opinię publiczną;
62. podkreśla, że w celu zwiększenia świadomości społeczeństwa państwa członkowskie powinny wykorzystywać większe środki publiczne, w tym również pochodzące z Europejskiego Funduszu Społecznego i wspólnotowego programu na rzecz zatrudnienia i solidarności społecznej Progress; sugeruje, że działania na rzecz zwiększenia świadomości powinny zwracać szczególną uwagę na sankcje, koszty i ryzyko wiążące się z pracą niezgłoszoną oraz na korzyści płynące z pracy legalnej, co jest to zgodne z głównymi celami strategii lizbońskiej dotyczącymi wzrostu gospodarczego i zatrudnienia; zachęca partnerów społecznych do odgrywania czynnej roli w tym procesie;
63. wzywa wszystkie państwa członkowskie do podpisania międzynarodowej konwencji dotyczącej ochrony praw pracowników migrujących i członków ich rodzin;
64. jest zdania, że w walce ze zjawiskiem pracy niezgłoszonej potrzebne są narzędzia programowe na szczeblu lokalnym i wspólnotowym, które pozwoliłyby prowadzić jednocześnie politykę wsparcia i rozwoju gospodarczo-społecznego oraz działania w zakresie nadzoru i stosowania kar;
65. zwraca się do Komisji o rozważenie możliwości połączenia walki z pracą niezgłoszoną z polityką finansową, która wspierałaby regionalne i lokalne plany walki z pracą niezgłoszoną;

⁽¹⁾ Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 36.

Czwartek, 9 października 2008 r.

66. wzywa Komisję, aby opracowała dla państw członkowskich pilotowy instrument, zainspirowany sprawdzonymi praktykami w niektórych państwach członkowskich i modelami, takimi jak ten wypracowany w projekcie 2 Plus w Luksemburgu (współfinansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach programu Cel 3), który posłuży do ograniczenia i pozbawienia atrakcyjności pracy niezgłoszonej wskutek:

- znacznego uproszczenia procedur administracyjnych nałożonych na pracodawców poprzez zapewnienie ubezpieczenia społecznego dla pracowników,
- atrakcyjnej formy opodatkowania dla pracodawców, w tym możliwości odliczania kosztów związanych m.in. z pracą prowadzoną w bezpośrednim sąsiedztwie,
- zwolnień podatkowych w przypadku każdej pracy wynagradzanej poniższej progu wyznaczonego przez państwo członkowskie;

67. jest zdania, że pożądana byłaby analiza i ocena możliwości otwarcia kanału pomocy państwowej zwolnionej z obowiązku zgłaszania również w stosunku do zjawiska pracy niezgłoszonej, poprzez rozszerzenie interpretacji wyrażenia „tworzenie nowych miejsc pracy” i w odniesieniu do określenia „tworzenie legalnych miejsc pracy”; zauważa, że praca niezgłoszona nie równa się miejscu pracy w pełnym tego słowa znaczeniu, dlatego też zachęta do doprowadzenia do jej legalizacji mogłaby stanowić „pomoc w tworzeniu zatrudnienia”;

68. zwraca uwagę na ogólnie słabszą pozycję kobiet na rynku pracy, co wynika często z obowiązków rodzinnych, które utrudniają dostęp do oficjalnego rynku pracy i sprzyjają przyjmowaniu pracy nienależycie wynagradzanej i niezgłoszanej, co stanowi naruszenie prawa do godnej pracy — prawa, które jest gorliwie chronione przez Międzynarodową Organizację Pracy, zwłaszcza w przypadku gospodyń domowych, nielegalnych imigrantek oraz kobiet łączących czasem słabo płatną pracę z pracą niezgłoszoną; wskazuje na związane z tym negatywne skutki dla rozwoju kariery zawodowej i perspektyw emerytalnych kobiet, a także dla dobrego funkcjonowania rynku pracy i zdolności finansowania systemów ubezpieczeń społecznych;

69. uważa, że polityka pozwalająca na zaliczanie okresu urlopu macierzyńskiego i wychowawczego do czasu pracy i umożliwiającą wypłatę wynagrodzenia za nie zmniejszyłaby negatywne skutki obowiązków rodzinnych i przyczyniła się do rozwoju kariery zawodowej kobiet, a także do dobrego funkcjonowania rynku pracy;

70. występuje o finansowanie projektów badawczych w dziedzinie zdrowia i bezpieczeństwa w pracy oraz działań promocyjnych w zakresie zapobiegania oraz upowszechniania kultury zdrowia i bezpieczeństwa w miejscu pracy, ze szczególnym uwzględnieniem sektorów o podwyższonym ryzyku występowania wypadków, gdzie najczęściej pojawia się praca niezgłoszona; uważa za wskazane zbadanie relacji zachodzącej między wypadkami przy pracy a pracą nielegalną, przy przyjęciu za punkt wyjścia dane dotyczące wypadków śmiertelnych;

71. uważa, że odpowiednia polityka szkoleniowa stanowi warunek wstępny walki z pracą niezgłoszoną;

72. zaleca osiągnięcie porozumienia na szczeblu krajowym, regionalnym i lokalnym, z udziałem instytucji społecznych i organizacji pracodawców, mającego na celu powszechne zobowiązanie do monitorowania zjawiska pracy niezgłoszonej i jego stopniowego eliminowania;

73. przychylnie przyjmuje wysiłki włożone przez Komisję w celu przewidzenia kar dla pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium UE, niemniej jednak wyraża żal w związku z brakiem środków zwalczania wyzysku obywateli państw trzecich przebywających legalnie na terytorium Unii;

74. zauważa istotny wpływ wniosku Komisji dotyczącego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady przewidującej kary dla pracodawców zatrudniających obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających na terytorium UE na pracę niezgłoszoną i wyraża zaniepokojenie faktem, że przewiduje się stosowanie kar jeszcze przed określeniem wspólnych ram dla przepisów i polityk regulujących legalny dostęp do rynku pracy;

75. przyjmuje do wiadomości dążenie do postępu wyrażonego we wniosku dotyczącym dyrektywy Rady ustanawiającej procedurę jednego wniosku o jednolite zezwolenie dla obywateli krajów trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z krajów trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (COM(2007)0638), niemniej jednak wyraża ubolewanie nad długą drogą, która pozostaje do przebycia w celu zagwarantowania praw przyznanych przez artykuł 27 i 34 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej;

Czwartek, 9 października 2008 r.

76. apeluje do państw członkowskich o podjęcie środków mających na celu zmniejszenie szczególnego narażenia imigrantów wykonujących pracę niezgłoszoną;
77. jest zdania, że problem zatrudnienia imigrantów o nieuregulowanej sytuacji prawnej jest problemem złożonym, którego nie można jednak rozwiązać, ograniczając się tylko do nałożenia kar na pracodawców, lecz który wymaga działań przekrojowych o szerokim zasięgu; w szczególności uważa, że należy się tu kierować się wytycznymi MOP, zgodnie z którymi pracownicy migrujący powinni otrzymać wsparcie w zakresie korzystania ze swoich praw;
78. wyraża przekonanie, że zwalczanie pracy niezgłoszonej wymaga wszechstronnego podejścia, które powinno uwzględnić potrzebę ochrony i propagowania praw imigrantów pracujących legalnie i nielegalnie, doświadczających wyzysku ze strony pracodawców;
79. wyraża przekonanie, że zwalczanie pracy niezgłoszonej wykonywanej przez nielegalnych imigrantów nie może być prowadzone w sposób skuteczny bez otwarcia legalnych kanałów imigracji w celu zagwarantowania Unii niezbędnej siły roboczej o wysokich lub niskich kwalifikacjach z państw trzecich;
80. uważa, że walka z rosnącą gospodarką nieformalną, a w szczególności z wyzyskiem pracowników będących nielegalnymi imigrantami, może opierać się nie tylko na polityce odsyłania do kraju, lecz również na instrumentach i mechanizmach zapobiegania i przeciwdziałania wyzyskowi pracujących imigrantów, uwzględniających uznanie i poszanowanie podstawowych praw człowieka;
81. wzywa wszystkie państwa członkowskie do pilnego podpisania i ratyfikowania Konwencji Rady Europy o przeciwdziałaniu handlowi ludźmi;
82. nakłania państwa członkowskie do opracowania lub wzmocnienia odpowiednich środków legislacyjnych w celu zachęcenia wyzyskiwanych imigrantów do ujawnienia ich sytuacji, co w szczególności ułatwiłoby skuteczniejsze zwalczanie pracy niezgłoszonej;
83. opowiada się za połączonymi procedurami inspekcji finansowej, fiskalnej oraz inspekcji pracy celem zwalczania pracy niezgłoszonej;
84. zwraca się do Komisji o zacieśnienie współpracy administracyjnej i wymiany dobrych praktyk w zakresie zwalczania na poziomie Wspólnoty szarej strefy gospodarczej;
85. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządowi i parlamentom państw członkowskich.

Propagowanie integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w UE

P6_TA(2008)0467

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 9 października 2008 r. w sprawie propagowania integracji społecznej i walki z ubóstwem, w tym ubóstwem dzieci, w Unii Europejskiej (2008/2034(INI))

(2010/C 9 E/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając komunikat Komisji „Modernizacja ochrony socjalnej na rzecz większej sprawiedliwości społecznej i spójności gospodarczej: dalsze propagowanie aktywnej integracji osób najbardziej oddalonych od rynku pracy” (COM(2007)0620),
- uwzględniając komunikat Komisji w sprawie „Konsultacji dotyczących działań na szczeblu UE mających na celu aktywną integrację osób najbardziej oddalonych od rynku pracy” (COM(2006)0044) oraz sprawozdanie podsumowujące służb Komisji w sprawie wyniku tych konsultacji,